

DOĞUMUNUN 100. YIL DÖNÜMÜ DOLAYISIYLA PROF. DR. SAADET ÇAĞATAY

(28 Temmuz 1907 / Kazan - 24 Haziran 1989 / Ankara)

Osman Fikri SERTKAYA

Saadet İshaki 28 Temmuz 1907'de Kazan'ın Yevşirme (Rusça adı: Tutluşkin) köyünde doğmuştur. Babası Ayaz İshaki, annesi Meryem Hanım'dan 1908 yılında ayrıldığı için çocukluğu köyde dedesinin evinde geçmiştir.

İlkokula köyünde başlayan Saadet İshakî 1916'da Kazan'a gelir. Rusçasını ilerletir.

1917'de sadece asilzadelerin çocuklarının kabul edildiği Marinski Gimnazya (Marienische Gymnasium)'ya Çar'ın özel izni ile ve sınav kazanarak kaydedilir. O okulun ilk Türk kız öğrencisidir. 1921'de Marinski Gimnazya'dan ortaokul diplomasını alarak mezun olup Yevşirme köyüne döner.

1922 yılı yazında tüm aile köyden Kazan şehrine döner. 1922 Kasımında Finlandiya sınırına olan 175 kilometreyi yürürler. 10 Kasım 1922'de Finlandiya'dadır. Karantina bir ay sürer. Sonra babasına kavuşur. Babası ile birlikte Berlin'e dönerler.

Berlin'de Sadri Maksudi ve Yusuf Akçura'nın gizli destekleri ile yabancıların çocuklarının devam ettiği özel bir Alman Lisesi (Realgymnasium)'ne yatılı olarak kaydolup Almanca öğrenir.

1925'te Hamdullah Suphi Tanrıöver'in yardımı ile Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçer.

1926 yılı yaz tatilini babasının yanında İstanbul'da geçirir. Yoksulluk hat safhadadır. Bir ara öğrenimini yarıda kesip burada kalmayı düşünür. Yusuf Akçura'dan gelen bir mektupta, onun mutlaka Berlin'e dönüp eğitimini tamamlaması gerektiği yazılmaktadır. Ayaz İshaki, kızı Saadet'i göz yaşları içinde Berlin'e uğurlar.

1927’de kaydolduğu Berlin Friedrich Wilhelm Üniversitesi’nin Edebiyat Fakültesi (Philosophische Fakultät) Şark Dilleri Bölümü’nden 20 Haziran 1931’de mezun olur.

Sınıf ve devre arkadaşları arasında Almanya’dan Annemarie von Gabain, Karl Heinrich Menges, hemşehrilerinden Yakup Şinkeviç, Reşit Rahmeti Arat, İsveç’ten Gunnar Jarring, Finlandiya’dan Martti Räsänen, Polonya’dan Karayim Türkü Ananiasz Zajaczkowski, Bulgaristan’dan Peter Mijatev, Türkiye’den Ahmet Caferoğlu, Hüseyin Avni Göktürk, Şükrü Akkaya, Sadettin Buluç, Tahsin Banguoğlu gibi kişiler vardır.

18 Temmuz 1931’de doktora baş vuran Saadet İshaki, Willi Bang-Kaup’un yönetiminde hazırladığı *Denominale Verbbildungen in den Türksprachen* (Türk dillerinde İsimden Yapılan Fiiller] adlı eseri ile 15 Aralık 1933’te doktor derecesini alır.

Saadet İshakî 27 Ekim 1932’de Özbek Türklerinden Tahir Çağatay ile evlenir.

1933-1938 yılları arasında *Yaña Milli Yul* [*Yeni Milli Yol*] dergisini çıkarır. Bu arada hazırladığı *Çora Batır* destanı Polonya İlimler Akademisi tarafından yayımlanır. K. H. Menges’le birlikte hazırladığı *Qazakisch* adlı monografi de aynı yıl yayımlanır.

“İdil-Ural Türklerinin fikrî ve kültürel gelişmesi [Geistige und kulturelle Entwicklung der İdel-Ural Turken]” başlıklı yazısını ise *Mahmed Kutlu* imzası ile *Yakın Doğu* [*Der Nahe Osten*] adlı bir periyodikte yayımlar.

Saadet ve Tahir Çağatay 1939 yılının Aralık ayının ilk günlerinde Berlin’den ayrılarak Türkiye’ye yerleşirler.

Saadet Çağatay 1 Aralık 1939’da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji asistanlığı için başvuru yapar. Bu dilekçesi ile 4 Nisan 1940’ta Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Bölümü Kütüphane memur vekilliğine atanır.

Doçentlik tezini kütüphane memuresi olduğu sıralarda hazırlar. 26 Aralık 1941’de doçent olmak için hazırladığı *Eski Osmanlıcada Fiil Müştakları* adlı araştırmasını Fakülte Dekanlığına teslim eder.

Abdülkadir İnan ile Lázsló Rásonyi tarafından verilen olumlu raporlar üzerine S. Çağatay Abdülkadir İnan, Necmettin Halil Onan ve Walter Ruben’den oluşan jüri önünde eserini 3 Şubat 1943’te savunur. 4 Mart 1943’te de aynı jüri önünde “Uygur yazı dili” adlı takririni = deneme dersini başarı ile verir ve 17 Mart 1943 tarihinde Dil ve Tarih-Cografya Fakültesi’ne Doçent Doktor unvanı ile atanır.

Saadet Çagatay'ın doçent olduktan sonra *Altun Yaruk'tan İki Parça*² ve *Türk Lehçeleri Örnekleri. VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili*³ adlı iki eser yayımladığı görülür.

Profesörlüğe yükselmek için Prof. Gatenby, Prof. Dr. Sedat Alp ve Prof. Dr. M. Şenyürek'ten oluşan yabancı dil jürisinin ikinci yabancı dil olarak 22 Mart 1952 tarihinde İngilizceden Türkçeye ve Türkçeden İngilizceye yaptığı sınav ile adayın inceleme ve araştırma yapabilecek derecede İngilizceye vâkıf olduğu tespit edilir.

Rusça, Almanca, İngilizce yanında Türkiye Türkçesi ile Tatar Türkçesine vâkıf olan Saadet Çagatay'ın 7 Nisan 1952'de Prof. Dr. Necati Lugal'ın başkanlığında toplanan Prof. Dr. Reşid Rahmeti Arat, Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu, Prof. Dr. Osman Turan ve Prof. Dr. Necip Üçok'tan oluşan Bilim Jürisinin müşterek raporları ile profesörlüğe yükseltilmesi uygun görülür ve 16 Mart 1953'te Cumhurbaşkanı Celâl Bayar tarafından Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Lehçeleri Profesörlüğüne atanır.

Profesör olduktan sonra da *Kazakça Metinler*⁴ adlı eseri yayında *Türk Lehçeleri Örnekleri. VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili*⁵'nin genişletilmiş ikinci baskısını ve *Türk Lehçeleri Örnekleri II. Yaşayan Ağız ve Lehçeler*⁶ adlı kitaplarını yayımlar. Araştırma ve İncelemelerini de *Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler*⁷ adlı eserinde toplar.

Saadet Çagatay'ın ilk asistanı Zeynep Korkmaz, ikincisi Selâhattin Olcay, üçüncüsü Mustafa Canpolat, sonuncusu ise Semih Tezcan'dır. Onların Almanca öğrenmesi ve Alman ilim muhitleri ile ilgi kurmalarını sağlar.

30 Haziran 1977'de yaş haddinden emekli olur.

Babasının ve kocasının adını yaşatacak *Ayaz Tahir Türkistan İdil-Ural Vakfı* adlı bir vakfı hayatta iken kurar ve bütün mal varlığını bu vakfa bağışlar.

9 Haziran 1989'da karaciğer kanseri tanısı ile Ankara'da Hacettepe Tıp Fakültesi Hastahanesi'ne yatırılır, onbeş gün sonra 24 Haziran 1989'da vefat eder.

“Eğer İstanbul'da ölürsem babam Ayaz İshaki'nin mezarına, Ankara'da ölürsem eşim Tahir Çagatay'ın mezarına gömülmek istiyorum” diye vasiyet ettiği için Ankara'da eşi Tahir Çagatay'ın yanına defnedilmiştir.

² Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No. 46, Türk Dili ve Edebiyatı Enstitüsü No. 7, Ankara 1945, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 197 s.

³ Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No. 62, Türk Dili ve Edebiyatı Enstitüsü No. 9, Ankara 1950, IX + 330 s.

⁴ Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No. 110, Türk Dili ve Edebiyatı Enstitüsü No. 18, Ankara 1961, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 193 s.

⁵ 2. baskı, Ankara, 1963, 371 s.

⁶ Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları: 214, Ankara 1972, 264 s.

⁷ Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No. 279, Ankara, 1978, XII + 360 s.

Bu yazı vesilesi ile kendisi ile ilgili hatıralarımdan ikisini burada okuyucularla paylaşmak istiyorum.

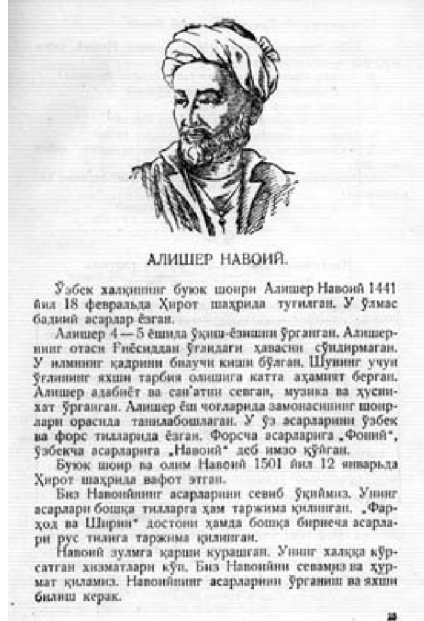
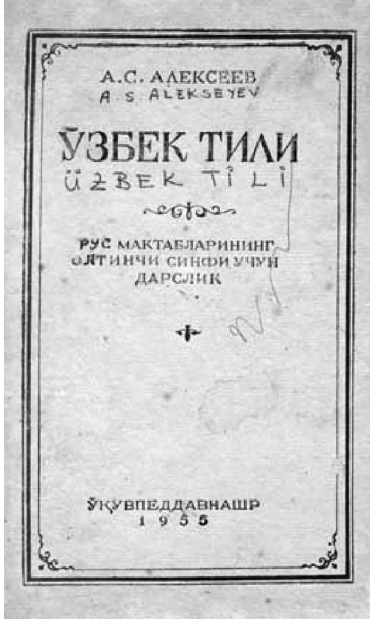
Ben İstanbul Üniversitesi'nin Türkoloji Bölümü'ne 1964 yılında kaydoldum. Ancak ailemin Adana'da ikameti dolayısıyla bayramlarda ve tatillerde İstanbul'dan hareketle Ankara üzerinden Adana'ya gidip geliyordum. Bu gidiş-gelişler esnasında Türk Dil Kurumu ile Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü ziyaret ediyordum.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde ilk tanıştığım meslekdaşım Hamza Zülfikar'dır. Onu diğerleri takip etti. Hamza Bey zaman zaman beni bölümün hocaları ile de tanıştırdı. Saadet Çağatay, Vecihe Hatipoğlu, Zeynep Korkmaz ilk tanıdığım hocalardır.

Benim Ankara türkolojiye uğramalarımı bilen hocam Ahmet Caferoğlu *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*'nin yeni çıkan sayılarını ve kendi ayrı basımlarını benimle Ankara'ya gönderirdi. Bu vesile ile hocalarla görüşür, onların son yayımlarını alırdım.

“Tuba ağzında iyik” ayrı basımını Saadet Çağatay'a getirdiğim zaman onu “O. Sertkaya arkadaşımıza” ithafı ile 8 Kasım 1969 tarihinde imzaladı. O sıralarda baş vuracağım asistanlık kadrosunun ilanını bekliyordum. Bunu öğrenince “Hangi kürsüye?” diye sordu. O Caferoğlu'nun Yeni Türk Dili Kürsüsü'nü düşündü. Benden “Rahmeti Bey'in Eski Türk Dili Kürsüsü'ne asistan oluyorum” cevabını duyunca memnun oldu. Bu sefer de “Kiril harflerini biliyor musun?” diye sordu. “Hayır” dedim. Yerinden kalktı. Kütüphanesinden bir kitap çekti ve bana verdi. “Bundan öğrenirsin” dedi. Kitap ÜZBEK TİLİ başlığını taşıyordu.

Evime gelir gelmez kitabı karıştırmaya başladım. Sarıklı ve sakallı bir resmin altını *Alişer Navoyi* okudum ve 29 harfi yazarak Kiril harfli karşılıklarını listeledim. Okuduğum metin şöyle başlıyordu.

ALİŞER NAVOIY

Ўзбек халқининг буюк шоири Алишер Навоий 1441 йил 18 феврал’да Хирот шаҳрида туғилган. У ўлмас бадий асарлар яzzaган.

Ertesi gün çözdüğüm alfabeyi hocam Ahmet Caferoğlu’na gösterdim. O, bana “üç işaretin dolayısıyla okuyuşun yanlış, *Navoyi* değil *Navoiy*” diyerek listemi ve okuyuşumu düzelitti ve “Sana yılbaşından sonra Rusça ders vereceğim ama bunu Necmi’ye, Faruk’a ve Muharrem’e⁸ söyleme” diye tembihledi.

Bir hususu daha belirtmeliyim. Saadet Hanımın bana verdiği kitabın içinde kitap sahibinin adı yazılı idi. SEMİH TEZCAN.

İkinci hatıram ise 80’li yılların ortalarında Ankara Üniversitesi’nin bir açılış töreni gününe aittir. Beni bir kenara çekti ve “O yazıyı yazmayacaktın. Simih’e çok zararı oldu” diyerek beni azarladı. Bana ise sadece susmak ve onun sözlerini dinlemek düşmüştü. Bahsettiği yazı benim Semih Tezcan’ın *Das uigurische Insadi Sûtra* adlı doktora tezinin kritiği olan “Turfan metinleri ve yapılan yayımları. 1. *Das uigurische Insadi-Sûtra* (Uygurca İnsadi-Sûtra)” başlıklı *Türkiyat Mecmuası*, XIX (1977-1979), 1980, s. 309-334’te yayımlanan yazımdı ve Saadet hanım oğlu “Simih”i koruyordu.

⁸ Necmi = Necmettin Hacıeminoğlu, Faruk = Faruk Kadri Timurtaş, Muharrem = Muharrem Ergin.

Bibliyografya

Mustafa Canpolat, “Prof. Dr. Saadet Çağatay (28.7.1907-24.6.1989)”, *Türko-
loji Dergisi*, X/1, Ankara, 1992, s. 1-8.

Hamza Zülfiyar, “Hocam Prof. Dr. Saadet Çağatay”, 9 Eylül 2005’te Kazan (Tataristan)’da *Türk Tatar Kültür İlişkileri Sempozyumu*’nda sunulan bildiri.

Hadi Şenol, “Saadet Çağatay (1907-1989)”, *DTCF’de Tükoloji’nin Öyküsü*, DTCF, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yayını, Ankara, 2006, s. 103-152.

Hadi Şenol, *Prof. Dr. Saadet İshaki Çağatay’in Yaşam Öyküsü*, Ayaz Tahir Türkistan İdil-Ural Vakfı, İstanbul, 2007, 190 s.

Aşağıda 122+3 maddede kronolojik olarak verilen Saadet Çağatay bibliyografyası değerlendirildiğinde S. Çağatay’ın 7 kitap (1, 2, 14, 19 -2. baskısı 59-, 87 ve 109); 45 araştırma-inceleme (3, 4, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 23, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 41, 44, 45, 46, 48, 49, 54, 55, 60, 62, 68, 69, 71, 79, 83, 84, 85, 89, 100, 101, 103, 107, 111, 112 ve 116); 41 tanıtma-tahlil-tenkit yazısı (6, 8, 12, 17, 20, 22, 24, 27, 28, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 50, 51, 57, 58, 61, 64, 65, 67, 70, 73, 74, 75, 76, 80, 81, 86, 92, 96, 102, 115, 119, 120 ve 122); 5 bildiri (40, 94, 95, 105-106, 114); 21 hatıra-nekroloji yazısı (5, 43, 53, 66, 72, 77, 78, 82, 88, 90, 91, 93, 97, 98, 99, 104, 108, 110, 114, 117, ve 119) yazdığı görülür. Bu 122 yazıya Almancadan yaptığı 3 de çeviriyi eklememiz gerekiyor. Bu yazılar bibliyografyasında K (Kitap); M (Makale, araştırma-inceleme yazısı); T (Tanıtma-tahlil-tenkit); B (Bildiri); H (Hatırasına, anı-nekroloji yazısı); Ç (Çeviri) kısaltmaları ile gösterilmiştir.

Prof. Dr. Saadet Çağatay’ın Kronolojik Bibliyografyası (1933-1989) 1933

K	1.	<i>Denominale Verbbildungen in den Türksprachen</i> ⁹ , (Dissertation), Roma 1933, 49 s.
---	----	---

1935

K	2.	<i>Çora Batır, Eine Legende in Dobrudschatatarischer Mundart</i> ¹⁰ , Polska Akademija Umiejetnosci, Prace Komisji Orjentalistycznej Nr 20, Krakow, 1935, 48 s.
M	3.	“ <i>Qazakisch</i> ”, Institut für Lautforschung, Lautbibliothek No 148, Berlin, 1935, 18 s. ¹¹
M	4.	“Geistige und kulturelle Entwicklung der İdel-Ural Turken ”, <i>Der Nahe Osten</i> , Heft 5, 20 März 1935, s. 111-116; Heft 6, 20 Mai 1935, s. 191-195; Heft 7, 20 Juli 1935, s. 264-268. ¹²

⁹ Saadet Schakir Geb. İshaki imzası ile.

¹⁰ Saadet İshaki imzası ile.

¹¹ Karl Heinrich Menges ile.

¹² Bu yazı Mahmed Kutlu imzası ile neşredilmiştir.

H	5.	“Jusuf Aktschora. 2.12.1872-11.03.1935”, <i>Der Nahe Osten</i> , Heft 8, 20 August 1935, s. 303-307.
---	----	--

1941

	6.	“Dr. Tahsin Bangođlu: <i>Ana Hatlarıyle Türk Grameri</i> ; Maarif Matbaası, İstanbul 1940, 96 sahife”, <i>Ülkü</i> , Halkevleri ve Hal-kodaları Dergisi, XVII/99, Ankara, Mayıs 1941, s. 285-286.
--	----	---

1943

M	7.	“Uygurca ve Eski Osmanlıcada instrumental - <i>o</i> n”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , I/3, Ankara, Mart-Nisan 1943, s. 93-107.
T	8.	“A. von Gabain: <i>Eski Türkçe Gramer (Alttürkische Grammatik)</i> mit Bibliographie, Lesestücken und Wörterverzeichnis mit 4 Schrifttafeln und 7 Schriftproben, 357 s. Leipzig: Harrassowitz 1941”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , I/4, Ankara, Mayıs-Haziran 1943, s. 114-117.
M	9.	“Uygur yazı dili”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , I/5, Temmuz-Ağustos, Ankara 1943, s. 77-88.

1944

M	10.	“Uygurcada hendiadyoinler”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yıllık Araştırmalar Dergisi 1940-1941</i> , İstanbul, 1944, s. 97-145.
M	11.	“Eski Osmanlıca üzerinde bazı notlar”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , II/2, İkinci kanun –Şubat 1944, Ankara 1944, s. 297-312.
T	12.	“V. M. Nasilov: <i>Uygur Dilinin Grameri (Grammatika Uygurskogo Yazıkı)</i> , Moskva 1940, Moskovskij Institut Vostokovedenje, 152 s. 8 ^o ”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , II/4, Ankara 1944, s. 647-653.
M	13.	“Codex Cumanicus sözlüğünün basılışı dolayısıyla”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , II/5, Ankara, 1944, s. 759-772.

1945

K	14.	<i>Altun Yarık'tan İki Parça</i> , Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No. 46, Türk Dili ve Edebiyatı Enstitüsü No: 7, Ankara 1945, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 197 s. Tanıtması için bk. Zeynep Dengi, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , IV/2, Ankara, Ocak-Şubat 1946, s. 222-227.
---	-----	--

1947

M	15.	“Eski Osmanlıcada fiil müştakları”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , V/4, Ankara, Eylül-Ekim 1947, s. 353-368.
---	-----	--

M	16.	“Eski Osmanlıcada fiil müştakları: II. Partisipler”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , V/5, Ankara, Kasım-Aralık 1947, s. 525-552.
T	17.	“A. N. Kononov: <i>Grammatika turetskogo Yazıka (Türk Dilinin Grameri)</i> , Moskva-Leningrad, Akademia Nauk, 1941, 312 s.”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , V/2, Ankara, Mart-Nisan 1947, s. 249-252.

1948

M	18.	“Eski Osmanlıca’da fiil müştaklarından: III. Gerundifler”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , VI/1-2, Ankara, Ocak-Nisan 1948, s. 27-47.
---	-----	--

1950

K	19.	<i>Türk Lehçeleri Örnekleri. VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili</i> , Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No. 62, Türk Dili ve Edebiyatı Enstitüsü No. 9, Ankara 1950, IX+330 s.
T	20.	“Gunnar Jarring: <i>Materials to the Knowledge of Eastern Turki. Tales, Poetry, Proverbs, Riddles, Ethnological and Historical Texts from the the Southern Parts of Eastern Turkestan, with translation and notes, I. Texts from Khotan and Yarkand</i> , 143 s. II. <i>Texts from Kashgar, Taşmalık and Kucha</i> , 183 s. Lund, G. W. K. Gleerup, lunds Universitets Arsskrift. N. F. Avd. I. Bd. 43, nr. 4, Bd. 44, Nr. 7” <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , VIII/3, Ankara, Eylül 1950, s. 406-411.
T	21.	“A. von Gabain: <i>Özbek Grameri (Özbekische Grammatik)</i> mit Bibliographie, Lesestücken und Wörterverzeichnis, mit einer Katre von Turkestan, mit Ortsnamen in özbekischer Form. <i>Porta linguarium Orientalium XXV</i> . 278 s., Otto Harrassowitz, Leipzig und Wien 1945”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , VIII/4, Ankara, Aralık 1950, s. 683-685.
T	22.	“A. von Gabain: <i>Eski Türkçenin Grameri (Alttürkische Grammatik)</i> mit bibliographie, Lesestücken und Wörterverzeichnis, auch Neutürkisch mit vier schrifttafeln und sieben Schriftproben, zweite verbesserte Auflage, <i>Porta Linguarium Orientalium XXIII</i> . O. Harrasowitz Leipzig 1950, 357 s. Nachträge”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , VIII/4, Ankara, Aralık 1950, s. 685-686.

1951

M	23.	“Karaçay’ca birkaç metin”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , IX/3, Ankara, Eylül 1951, s. 277-300.
---	-----	---

T	24.	“Carl Brockelmann: <i>Osttürkische Grammatik der Islamischen Litteratursprachen Mittelasiens (Orta-Asya İslâm Edebiyatı Şark Türkçesinin Grameri)</i> , Erste Lieferung 64 s., Leiden E. J. Brill, 1951”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , IX/4, Ankara, Aralık 1951, s. 475-478.
---	-----	---

1952

M	25.	“Abd-ül-Kayyum Nasirî (15. II. 1825-2. IX. 1902)”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , X/3-4, Ankara, Eylül-Aralık 1952, s. 147-160.
---	-----	---

1953

M	26.	“Karaçay halk edebiyatında Avcı Bineger”, <i>60. Doğum Yılı Münasebetiyle Fuad Köprülü Armağanı</i> , Dil ve Tarih-Coğrafya Fak. Yayınları, İstanbul 1953, s. 93-112.
T	27.	“Johannes Benzing: <i>Einführung in das Studium der Altaischen Philologie und der Turkologie (Altay Filolojisi tetebbularına ve Türkoloji'ye giriş)</i> , Otto Harrassowitz, Wiesbaden 1953, 142 s.”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , XI/2-4, Ankara, Haziran-Eylül-Aralık. 1953, s. 379-384.
T	28.	“Gunnar Jarring: <i>Materials to the Knowledge of Eastern Turki. Tales, Poerty, Proverbs, Riddles, Ethnological, and Historical Texts from the Southern Parts of Eastern Turkestan, with translation and notes. III. Folklore from Guma. IV. Ethnological and Historical texts from Guma, 1951</i> , Lunds Universitets Arsskrift. N. F. Avd. 1. Bd. 47. Nr. 3-4”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , XI/2-4, Ankara, Haziran-Eylül-Aralık 1953, s. 385-392.
M	29.	“Die Ädigä-Sage”, <i>Ural-Altäische Jahrbücher</i> , XXV/3-4, Otto Harrassowitz, Wiesbaden 1953, s. 243-282.

1954

M	30.	“Türkçede ñ ~ ğ sesine dair”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1954</i> , Ankara, 1954, s. 15-30.
---	-----	--

1956

M	31.	“Türk halk edebiyatında geyiğe dair bazı motifler”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1956</i> , Ankara 1956, s. 153-177.
---	-----	---

1957

M	32.	“Einige Ellipsen in Türk Dialekten”, <i>Ural-Altäische Jahrbücher</i> , XXIX/3-4, Otto Harrassowitz, Wiesbaden 1957, s. 231-239.
---	-----	--

T	33.	“Abdülkadir İnan: <i>Tarihte ve Bugün Şamanizm</i> , Materyaller ve Araştırmalar 229 s. Türk Tarih Kurumu 1954, VII Seri no. 24”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , XV/1-3, Ankara, Mart-Haziran-Eylül 1957, s. 325-327.
T	34.	“ <i>Vladimiru Aleksandroviçu Gordlevskomu, K yego Semidesiatiletiyu Sbornik Statey</i> , Akademiya Nauk, Moskva 1953, 342 s.”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , 15/1-3, Ankara, Mart-Haziran-Eylül 1957, s. 327-328.
T	35.	“A. Zajaczkowski: <i>Slownik Arabsko-Kıpczacki z okresu Panstwa Mameluckiego Bulgat al-Muştaq fi Lugat at-Turk Wa-l Qıfyzaq, II. Bölüm Verba</i> , Poska Akademia Nauk Komitet Orientalistyczny, Warszawa 1954”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , 15/1-3, Ankara, Mart-Haziran-Eylül 1957, s. 329-330.
T	36.	“A. Zajaczkowski: <i>Mamelucko-Turecka wersja arabskiego traktatu o lucznictwie z XIV w.</i> , Warszawa 1956”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , 15/1-3, Ankara, Mart-Haziran-Eylül 1957, s. 330-331.
T	37.	“A. Zajackowski: <i>Zwiazki Jezikowe Polowiecko-Slowianskie</i> (Kumanca ile Slav dili arasında münasebet), Wrocław 1949 (Travaux de la Soc. Des Sc. et des Letters, A. Nr 34)”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , 15/1-3, Ankara, Mart-Haziran-Eylül 1957, s. 331.
T	38.	“ <i>Tuvinsko-russkiy slovar</i> , gosudarstvennoye izdatelstvo, Moskova 1955, 723 s. 80”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , 15/1-3, Ankara, Mart-Haziran-Eylül 1957, s. 331-335.
T	39.	“Mehmet Ali Ağakay: <i>Türkçede Yakın Anlamli Kelimeler sözlüğü</i> ” bir deneme, TDK. Sözlükler gergisinin XIII-sü; Ankara 1956. 115 s.”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , 15/1-3, Ankara, Mart-Haziran-Eylül 1957, s. 326-327.

1958

M	40.	“Kazan lehçesinde <i>İndi</i> ”, <i>Jean Deny Armağanı</i> , TDK Yayınları Sayı: 173, Ankara, 1958, s. 71-75.
---	-----	---

1959

B	41.	“ <i>Kitab Baytaratü'l-Vazih</i> ”, <i>Akten des XXIV. Internationalen Orientalisten Kongresses, München, 28 August bis 4. September 1957</i> , München 1959, s. 602-604.
T	42.	“K. H. Menges: <i>Das Çağataische in der persischen Darstellung von Mürzā Mahdī Xān</i> , Mainz: Akademie der Wissenschaften und der Literatur; in Kommission bei Franz Steiner Verlag, Wiesbaden 1956. 117 S. Nr. 9”, <i>Orientalistische Literaturzeitung</i> , Nr. 11/13, 1959, s. 614-616.

H	43.	“Abdülkadir İnan. Fünfzig Jahre wissenschaftlichen Wirkens”, <i>Central Asiatic Journal</i> , V/2, 1959, s. 151-162.
M	44.	“Londra’da bir kadın hapisanesi”, <i>Türk Yurdu</i> , 49. yıl, Sayı 5 (275), 07.1959, Ankara, s. 21-22.
M	45.	“Londra’da genç kızları koruma yurtları”, <i>Türk Yurdu</i> , 49. yıl, Sayı 6 (276). 08.1959, Ankara, s. 37-38.

1960

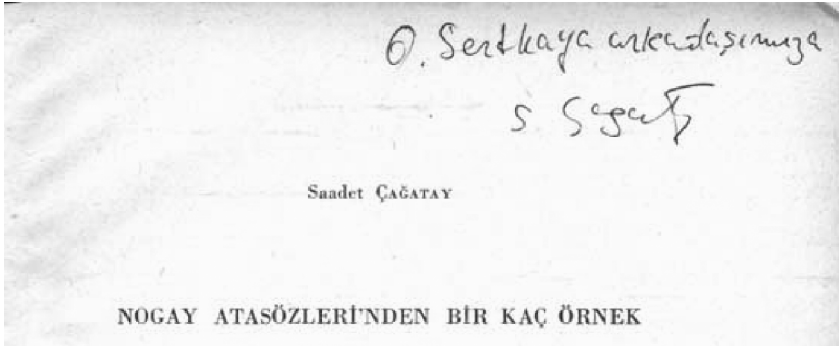
M	46.	“Zur Wortgeschichte des Anatolisch-Türkischen”, <i>Ural-Altäische Jahrbücher</i> , XXXII/1-2, Wiesbaden 1960, s. 78-87.
---	-----	---

1961

K	47.	<i>Kazakça Metinler</i> , Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları no. 110, Türk Dili ve Edebiyatı Enstitüsü No. 18, Ankara 1961, 193 s.
M	48.	“Die Bezeichnungen für Frau im Türkischen”, <i>Ural-Altäische Jahrbücher</i> , XXXIII/1-2, Wiesbaden, August 1961, s. 17-35.
M	49.	“Yazma sözlük ve gramerler”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , XIX/1-2, Ocak-Haziran 1961, Ankara, 1962, s. 129-135.
T	50.	“ <i>M’langes Jean Deny</i> , Hazırlayanlar: János Eckmann-Agah Sırrı Levend-Mecdut Mansuroğlu, TDK Yayınlarından, Sayı: 173, TTK. Ankara 1958”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , XVIII/1-2 Ocak-Haziran 1960, Ankara, 1961, s. 157-160.
T	51.	“Prof. Dr. Annemarie von Gabain und Prof. Dr. Werner Winter: <i>Türkische Turfan Texte IX</i> , Abhandlung der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Klasse für Sprachen, Literatur u. Kunst. Jahrgang 1956, Nr. 2, Akademie Verlag, Berlin 1958, 44 s.”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , XVII/3-4, Eylül-Aralık 1960. Ankara 1961, s. 647-649.
T	52.	“Prof. Dr. Annemarie von Gabain: <i>Türkische Turfan Texte X, das Avadana des Dämons Ātavaka</i> , bearbeitet von Tadeusz Kowalski Abhandlungen der Deutschen Akademie der Wissenschaften, Berlin, Klasse für Sprachen, Literatur und Kunst, Jahrgang 1958, Nr. I. 1959, 60 S., 4 ^o , DM. 13” <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , XVII/3-4, Eylül-Aralık 1960, Ankara 1961, s. 651-654.
H	53.	“Cafer Seydahmet Bey merhumun arkasından”, <i>Emel Dergisi</i> , İki Aylık Kültür dergisi, I/4, Mayıs 1961, s. 6-8.

1962

M	54.	“Divanü Lugat’te <i>Bukuk</i> ”, <i>Türk Dili</i> , Divanü Lugat-it-Türk Özel Sayısı, XXVII/253, Ankara, 1 Ekim 1962, s. 53-55.
M	55.	“Kazan lehçesinde bazı tekitler”, <i>N’meth Armağanı</i> (Haz.: Janos Eckmann-Agah Sırrı Levend-Mecdut Mansuroğlu), TDK Yayınları Sayı: 191, Ankara, 1962, s. 103-110.

M	56.	“Nogay Atasözleri’nden birkaç örnek”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1961</i> , Ankara 1962, s. 47-51.
T	57.	“Sarı Uygurlar’ın dili”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1961</i> , Ankara, 1962, s. 37-42.
T	58.	“Renk ifadeleri”. Ilse Laude-Cirtautas: <i>Der Gebrauch der Farbbezeichnungen in den Türkdialekten</i> , Otto Harrassowitz, Wiesbaden 1961, Ural-Altäische Bibliothek, Band, 10, 137 s., <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1961</i> , Ankara, 1962, s. 43-46.

1963

K	59.	<i>Türk Lehçeleri Örnekleri. VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili</i> , 2. baskı, Ankara, 1963, 371 s.
M	60.	“Türkçe’de “kadın” için kullanılan sözler”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1962</i> , Ankara, 1963, s. 13-49.

1964

T	61.	“Neue sprachwissenschaftliche Publikationen in der Türkei”, <i>Ural-Altäische Jahrbücher</i> , 35, Fasciculus B, Wiesbaden 1964, s. 218-220.
M	62.	“Über Die bezeichnungen der Frau im Türkischen (II)”, <i>Ural-Altäische Jahrbücher</i> , 35, Fasciculus B, MCMLXIII, Wiesbaden 1964, s. 158-163.

M	63.	“Türkçede <i>ki < erki</i> ”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1963</i> , Ankara, 1964, s. 245-250.
---	-----	---

1965

T	64.	“Gunnar Jarring: <i>An Eastern Turki-English Dialekt Dictionary</i> , Lunds Universitets Arsskrift. N. F. Avd. I Bd. 56. Nr. 4, (338 s.)”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1964</i> , Ankara 1965, s. 169-171.
T	65.	“A. Bennigsen et Ch. Lemerrier-Quellejay: <i>La Presse et le Mouvement national chez les musulmans de Russie avant 1920 = [1920'den önce] Rusya müslümanlarının matbuatı ve milli hareketleri</i> , 386 s. Paris, 1964”, <i>Belleten</i> , XXIX/114. Ankara 1965, s. 391-393.
H	66.	“Reşid Rahmeti Arat (15. V. 1900 – 29. XI. 1964)”, <i>Belleten</i> , XXIX/113, Ocak 1965, Ankara 1965, s. 177-193.

1966

T	67.	“K. K. Yudahin: <i>Kırgızca-Rusça Sözlük, (Kırgızsko-Russkiy Slovar)</i> , Sovyet Ansiklopedisi yayımı (<i>Kırgızça-Orusça Sözdük</i> , Sovetskaya Ensiklopedya basması), Moskvo 1965, 4, 973 s.”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1965</i> , Ankara, 1966, s. 185-189.
---	-----	--

1967

M	68.	“Pekiştirilen fiiller”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1966</i> , Ankara, 1967, s. 39-50.
---	-----	--

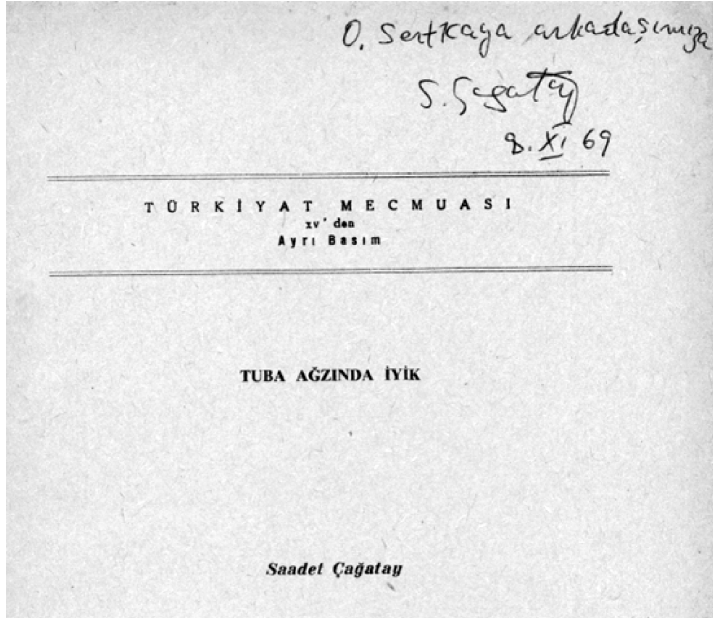
1968

M	69.	“Kutadgu bilig’de Ogdurmuş’ın kişiliği”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1967</i> , Ankara, 1968, s. 39-49.
T	70.	“G.Doerfer, <i>Türkische und mongolische Elemente im Neupersischen</i> , Unter besonderer Berücksichtigung alterer neupersischen Geschichtsquellen vor allem der Mongolen und Timuridenzeit = Bilhassa Timuri’ler ve Moğollar devrinin Farsça yazılmış tarihi kaynaklarına fazlaca önem vermek suretiyle Yeni Farsçada Türkçe ve Moğolca Unsurlar, Band I. <i>Mongolische Elemente im Neupersischen</i> , 1963, Band II. <i>Türkische Elemente im neupersischen 1965</i> , Wiesbaden, Franz Steiner Verlag”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten-1967</i> , Ankara 1968, s. 205-212.
M	71.	“Türkçede dini tabirler”, <i>Necati Lugal Armağanı</i> , Ankara, 1968, s. 191-198.
H	72.	“Reşit Rahmeti Arat (15.V.1900-29.XI.1964)”, <i>Türkojoloji Dergisi</i> , III/1, Ankara, 1968, s. 1-6.
T	73.	“ <i>Philologiae Turcicae Fundamenta I. XIII x 810 s.</i> Franz Steiner Verlag, Wiesbaden, 1959”, <i>Türkojoloji Dergisi</i> , III/1, Ankara, 1968, s. 123-127.

T	74.	“ <i>Philologiae Turcicae Fundamenta II</i> , Wiesbaden 1964-65, Franz Steiner Verlag, LXXI + 963 s.”, <i>Türkoloji Dergisi</i> , III/1, Ankara, 1968, s. 127-133.
T	75.	“D. G. Messerschmidt: <i>Forschungsreise durch Sibirien 1720-1727 I</i> . Cilt: 379 sayfa 9 resim 1 harita, 1962; II. Cilt: 270 s. 10-31. resim ve levhalar, 1964; III. Cilt: 274 s. 8 resim ve levha, 1966, Akademie Verlag, Berlin”, <i>Türkoloji Dergisi</i> , III/1, Ankara 1968, s. 133-139.
T	76.	“ <i>Maitrisimit I, II. Faksimile der alttürksichen Version eines Werkes der buddhistischen Vaibhāsika Schule</i> , herausgegeben von A. v. Gabain, mit einer Einleitung von H. Scheel, I-1957, 113 Levha, Fr. Steiner Verlag, Wiesbaden; II-A. von Gabain, mit einem Geleitwort von R. Hartmann, Berlin Akademie-Verlag, 1961, 114+227 Levha”, <i>Türkoloji Dergisi</i> , III/1, Ankara, 1968, s. 139-142.
H	77.	“Prof. Dr. Phil. Dr. h. c. Helmuth Schell”, Mainz Edebiyat ve İlimler Akademisi Azası (1895.19.V. 1967.6.VI.)”, <i>Bellekten</i> , XXXII/127, Ankara, Temmuz 1968, s. 380-391.
H	78.	“Dr. A. Oktay (Abdülvahap İshakoğlu), 10.II.1904-12.VI.1968”, <i>Türk Kültürü</i> , Yıl: VI, Sayı 69, Temmuz 1968, Ankara, s. 674-676.

1969

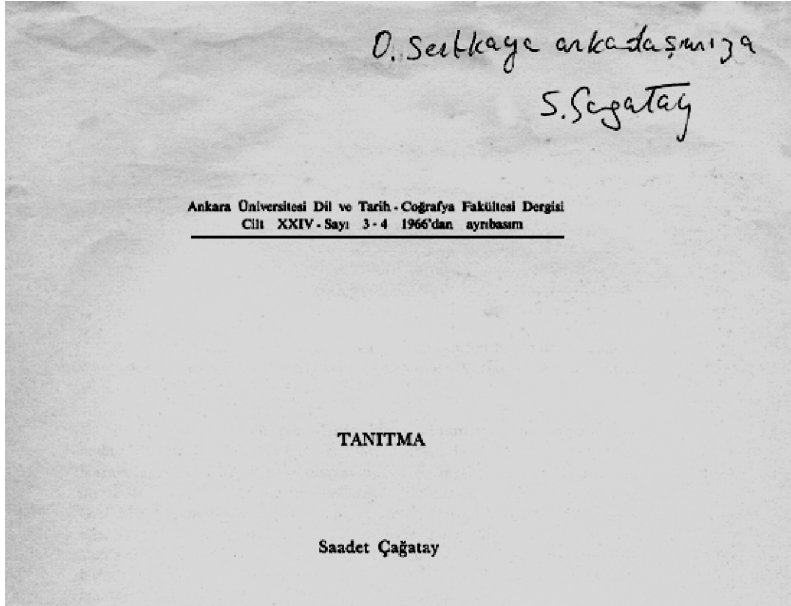
M	79	“Tuba ağzında İyik”, <i>Türkiyat Mecmuası</i> , XV, İstanbul, 1969, s. 171-174.
---	----	---

T	80.	“A. von Gabain: <i>Die Drucke der Turfansammlung</i> (Turfan koleksiyonunun kitap baskıları) SDAW, Akademie Verlag, Berlin 1967, 40 S. + 14 levha, (MDN 6, 60)”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , XXIV/3-4, Ankara, 1969, s. 233-237.
T	81.	“Nicholas Poppe, <i>Tatar Manual</i> , The Hauge, 1963”, <i>Orientalische Literaturzeitung</i> , 1969, Nr. 5/6, s. 273-275.

1970

H	82.	“Abdullah Battal (8.12.1882-25.4.1969)”, <i>Ural-Altaysche Jahrbücher</i> , 42/1-4, Wiesbaden 1970, s. 170-175.
M	83.	“Kutadgu Bilig’de Ögdülmiş”, <i>Türk Kültürü</i> (Kutadgu Bilig Sayısı), Yıl: IX, Sayı 98, Aralık 1970, s. 95-111.
M	84.	“Haydar-Baba’ya Selâm II”, <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 19, Sayı: 202, Ankara, 1970, s. 14-17; Yıl: 20, Sayı: 203, Ankara, 1971, s. 26-27; Yıl: 20, Sayı: 204, Ankara, 1971, s. 16-17; Yıl: 21, Sayı: 205, Ankara, 1972, s. 46-47; Yıl: 21, Sayı: 206, Ankara, 1972, s. 18.

1971

M	85.	“Türkçede İrani kelimelere dair”, <i>İran Şehinşahlığı'nın 2500. Kuruluş yıldönümüne Armağan</i> , T. C. Milli Eğitim Bakanlığı Yayını, İstanbul 1971, s. 105-115.
---	-----	--

T	86.	“E. Schütz: <i>An Armeno-Kipchak Chronicle on the Polish-Turkish Wars in 1620-21</i> , Budapest, Akademiai Kiado 1968. 215 s. (Bibliotheca Orientalis Hungarica XI)”, <i>Oriens</i> , 23-24, E. J. Brill, Leiden 1970-1971, s. 533-535.
---	-----	---

1972

K	87.	<i>Türk Lehçeleri Örnekleri II. Yaşayan Ağız ve Lehçeler</i> , Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları: 214, Ankara 1972, 264 s.
H	88.	“Prof. Dr. Akdes Nimet Kurat (22.IV.1903-8.IX.1971)”, <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 21, Sayı: 205, Ankara 1972, s. 67-69.

1974

M	89.	“İl, ulus ve yönetenler”, <i>Cumhuriyet’in 50. Yıldönümünü Anma Kitabı</i> , Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayın no: 239, Ankara 1974, s. 281-308.
H	90.	“Babam Ayaz İshaki’nin son günleri”, <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 13, Sayı: 4-5-6 (148-149-150), Temmuz – Ağustos – Eylül, 1964, s. 9-23; <i>Kazan</i> , Üç Aylık dergi, Kazan Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği, 12, Yıl: IV, 1974, s. 18-24.
H	91.	“Ölümünün 40. yıldönümünde Prof. Willy Bang-Kaup’u anarken (9.8.1869-8.10.1934)”, <i>Türk Dili</i> , Sayı 278, Ankara 1974, s. 911-914.
H	92.	“Ayaz İshaki’den Hatıralar”, <i>Kazan</i> , Üç Aylık Dergi, Kazan Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği, 12, Yıl: IV, Ankara 1974, s. 24-28.
B	93.	“Türklerde batıl İnançlar Arasında tabu”, <i>I. Uluslar Arası Türk Folklor Semineri Bildirileri (8-14 Ekim 1973)</i> , T.C. Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Milli Folklor Enstitüsü Müdürlüğü, Ankara 1974, s. 365-372.

1975

B	94.	“Divanü Lugati”t-Türk’te inançla ilgili sözler”, <i>Bilimsel Bildiriler, Birinci Türk Dili Kurultayı 1972</i> , Ankara 1975, s. 385-391.
T	95.	“Ş. Tekin, <i>Die Kapitel über die Bewusstseinslehre im uigurischen Goldglanzsūtra</i> , Wiesbaden, 1971”, <i>Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft</i> , 125/1, 1975, s. 201-203.

T	96.	“Semih Tezcan: <i>Das uigurische Insadi-Sûtra</i> , Schriften zur Geschichte und Kultur des Alten Orients 6, Berliner Turfantexte III. Akademie der Wissenschaften der DDR, Zentralinstitut für Alte Geschichte und Archäologie, Akademie Verlag, Berlin 1974, 107 S. + LXIX Tafeln”, <i>Central Asiatic Journal</i> , XIX/3, Wiesbaden 1975, s. 228-231.
H	97.	“Ahmet Caferoğlu (17.4.1899-6.1.1975)”, <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 24, Sayı: 213, Ankara 1975, s. 29-30.
H	98.	“Dr. Sahip Cemal Sultan (10.3.1901-27.5.1975)”, <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 24, Sayı: 214, Ankara 1975, s. 45-50
H	99.	“Prof. Dr. Med. İbrahim Veli Odar (18.5.1899-25.6.1975)”, <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 24, Sayı: 215, Ankara 1975, s. 91-92.

1976¹³

M	100.	“İslâmiyetten önce Türk edebiyatı”, <i>Türk Dünyası El Kitabı</i> , Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: 45, Ankara 1976, s. 390-404.
M	101.	“Nä, qanı ve ärnä pekiştirme edatları üzerine”, <i>Hungaro-Turcica, Studies in Honour of Julius N'meth</i> , Budapest, 1976, s. 129-133.
T	102.	“İdil Ural üzerinde yeni bir eser. Timur bek Devletşin. <i>Sovjetskiy Tatarstan</i> , München “Logos” Buchdruckerei, 1974 (Sovyet Tatarstanı Rusça = <i>Theory and Practice of Lenin's nationality Policy</i> (Nazariyede ve Pratikte Lenin'in Milletler Politikası), 392 s.”, <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 25, Sayı 218, Ankara 1976, s. 92-95.
M	103.	“Köktürk tarihinin çok önemli bir belgesi: Sogutça Bugut Yazıtı” ¹³ , <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1975-1976</i> , Ankara 1976, s. 245-252.
H	104.	“Kemal Lokman (8.V.1899-6.VIII.1976)”, <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 25, Sayı: 220, Ankara 1976, s. 117-119.
B	105.	“Altay Türklerinde kıyamet anlayışı”, <i>I. Uluslar Arası Türk Folklor Kongresi Bildirileri</i> , IV, Ankara 1976, s. 79-83.

1977

B	106.	“Altay Türklerinde kıyamet anlayışı”, <i>Türkoloji Dergisi</i> , VII, Ankara, 1977, s. 1-12.
M	107.	“Türkçede çocuk kavramı”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1977</i> , Ankara, 1978, s. 1-16.

13 Semih Tezcan'la birlikte.

H	108.	“Abdülkadir İnan (29.XI.1889-1X.1976)”, <i>Emel</i> , XVII, Sayı 98, 1977, s. 8-13; <i>Türk Kültürü</i> , Yıl: XV, Sayı: 171, Ankara 1977, s. 147-152.
---	------	--

1978

K	109.	<i>Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler</i> , Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No 279, Ankara, 1978, XII+360 s.
H	110.	Meryem Bayçın (10.III.1895-4.VII.1978)”, <i>Emel</i> , XIX, Sayı 109, 1978, s. 19-20.
M	111.	“Çar devrinde Hıristiyanlık yoluyla Ruslaştırma”, <i>Türk Kültürü</i> , Yıl: XVII, Sayı: 196, Ankara 1978, s. 239-245.
M	112.	“Dil üzerinde düşünceler”, <i>Emel</i> , XVIII, Sayı 104, İstanbul 1978, s. 145-153.

1979

M	113.	“İdil-Ural Ştatı meselesi”, <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 25, Sayı: 219, Ankara 1979, s. 17-20.
B	114.	“Türk halk edebiyatında kuğu kuşu”, <i>I. Milletler Arası Türkoloji Kongresi, (İstanbul, 15-20 X. 1973), Tebliğler: 2. Türk Dili ve Edebiyatı</i> , İstanbul, 1979, s. 311-321.

1983

T	115.	“Tamurbek Devleştin (Hukuk Profesörü, 26.5.1904-10.9.1983)”, <i>Emel</i> , Sayı 139, Kasım-Aralık 1983, s. 15-24.
---	------	---

1985

M	116.	“Kazan Türklerine ait yeni eserler”, <i>Emel</i> , Sayı 149, İstanbul 1985, s. 22-24.
H	117.	“Prof. Dr. Tahir Çağatay (27.3.1902-27.7.1984)”, <i>Emel</i> , XXXV, Sayı: 141-145, İstanbul 1984, s. 83-86; <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 33, Sayı: 249, Ankara 1984, s. <i>Türk Kültürü</i> , Sayı: 261, Ankara, 1985, s. 55-58.

1986

H	118.	“Fatih Emirhan (13.I.1886-9.III.1926)”, <i>Türk Kültürü</i> , Sayı: 279, Ankara 1986, s. 431-435.
---	------	---

1987

H	119.	“Müftü Rızaeddin bin Fahreddin (12.I.1859-14. IV. 1936)”, <i>Türk Kültürü</i> , Sayı: 291, Ankara 1987, s. 427-438.
---	------	---

1988

T	120.	“Mehmet Emin Buğra: Şarki Türkistan Tarihi” (Ankara 1987, Neşre hazırlayan: Fatma Buğra, Ofset Reprodüksiyon matbaacılık, I-XXXII, ve 661 S. 8 ^o)”, <i>Azerbaycan</i> , yıl: 37, Sayı: 264, Eylül 1988, s. 91-92.
T	121.	“Ali Akış: <i>İdil-Ural’da Hürriyet Mücadelesi</i> ” (Yeni Asya Yayınları, İstanbul 1985)”, <i>Azerbaycan</i> , Yıl: 37, Sayı 265, Eylül 1988, s. 71-73.

1989

T	122.	“Talat Tekin: <i>Volga Bulgar Kitabeleri ve Volga Bulgarcası</i> ” (Türk Dil Kurumu Yayınları: 531, Ankara 1988)”, <i>Erdem</i> , 5/13, Ocak 1989, s. 253-257.
---	------	--

ÇEVİRİLERİ**1944**

- Ç 1. “Dr. A. von Gabain: Köktürklerin tarihine bir bakış”, *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, II/5, Ankara, 1944, s. 685-695.

1950

Ç	2.	“Dr. A. von Gabain: Köktürklerin tarihine bir bakış: III. Şehir gözüyle step”, <i>Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i> , VIII/3, Ankara, Eylül 1950, s. 373-379.
---	----	---

1957

Ç	3.	“A. Samoyloviç: Kazak kelimesi hakkında”, <i>Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1957</i> , Ankara, 1957, s. 95-104.
---	----	---